

RAISKAUSKRIISIKESKUS
tukinainen

VUOSIKERTOMUS 2009

SISÄLLYS	sivu
1. JOHDANTO	3
2. KRIISITYÖ	3
2.1 Yleistä	3
2.2 Ryhmätoiminta	4
2.3 Koulutus- ja asiantuntijatehtävät	7
2.4 Osaamisen kehittäminen ja työnohjaus	8
2.5 Verkostoyhteistyö	8
2.6 Seksuaalista väkivaltaa ja hyväksikäyttöä kokeneiden nettiauttaminen -projekti	9
3. OIKEUDELLINEN TYÖ	9
3.1 Yleistä	10
3.2 Puhelinpäivystys	11
3.3 Asiakastapaamiset	11
3.4 Oikeudelliset toimeksiannot	11
3.5 Verkostoyhteistyö	12
3.6 Koulutus ja konsultaatiot	12
3.7 Osaamisen kehittäminen	13
3.8 Tiedottaminen	13
3.9 Senja-projekti	13
4. TIEDOTTAMINEN	15
4.1 Tukinaisen toiminnan esittely	16
5. TUKIPALVELUT	16
6. HALLINTO	17
7. TALOUS	17
8. HENKILÖKUNTA	17
LIITE	
Tukinaisen tilastobarometri 2009	

1. JOHDANTO

Raiskauskriisikeskus Tukinainen on perustettu 1993 ja itsenäisenä yhdistyksenä (Tukinainen ry) on toiminut vuodesta 2004 lähtien seksuaalisen väkivallan ja hyväksikäytön uhrien ja heidän läheistensä auttamiseksi ja tukemiseksi. Auttamisen keinoina ovat maksuton juridinen ja terapeuttinen neuvonta, ohjaus ja tuki.

Raiskauskriisikeskuksen johtoryhmä on Tukinainen ry:n hallituksen alaisuudessa vastannut toimintavuoden 2009 aikana Tukinaisen operatiivisesta johtamisesta.

Raha-automaattiyhdistys ry:n uudet linjaukset otettiin huomioon aiempaa tarkemmin Tukinainen ry:n toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä. Suunnittelu- ja kehittämistyötä valmisteltiin ensin koko henkilökunnan kanssa. Johtoryhmän kehittämispäivillä keväällä ja syksyllä jatkettiin uusien toimintamallien ja työn rakenteen kehittämistä. Yhteistyössä Tukinainen ry:n hallituksen kanssa aloitettiin lyhyen ja pitkän tähtäimen strategian laatiminen. Strategiasuunnitelmat tarkastetaan, päivitetään ja kehitetään säännöllisesti vuosittain.

Vuoden 2009 alussa Tukinainen ry:n kirjanpito siirtyi Laskentapaikka Oy:lle. Yhteistyössä kirjanpitäjän kanssa laadittiin tilikartta, joka vastaa Raha-automaattiyhdistyksen vaatimuksia yleisavustuksen tilityksiä. Henkilöstön lukumäärä on pysynyt samana kuin edellisinä vuotena.

Yhteiskunnallisen vaikuttamisen tehostamiseksi Tukinainen ry järjesti useita tiedotustilaisuuksia. Valtakunnallista näkyvyyttä saatiin muun muassa ensimmäisen Tilastobarometrin julkistamisen yhteydessä. Tämän yhteydessä järjestetyn medialle suunnatun tilaisuuden kautta viestimet välittivät raiskauskriisikeskuksen tilastoja koskevaa tietoa laajalti julkisuuteen.

Kriisityössä ja oikeudellisessa työssä jatkettiin edellisinä vuosina alkanutta työn kehittämistä. Kriisityössä uudistettiin muun muassa ryhmätoimintaa ja selkeytettiin kriisityön toimintamalleja. Nettitukinainen – projektin varsinainen työ käynnistyi maaliskuussa 2009. Oikeudellisessa työssä kehitettiin tilastointia esimerkiksi uudistamalla puhelinlomakkeita ja muuttamalla päivystysaikoja vastaamaan paremmin soittajien tarpeita. Senja-kehittämiprojektin suunnittelu, ohjaus ja sisällön tuottaminen vaati työaikaa tavallista enemmän hankkeen mittavuuden vuoksi.

2. KRIISITYÖ

2.1 Yleistä

Raiskauskriisikeskus Tukinaisen kriisityön työmuotoja ovat kriisipuhelinpäivystys yksilökohtainen kriisihoito sekä ryhmätoiminta. Kriisityön vastuualue tarjoaa vuosittain myös kriisi- ja traumakoulutusta, konsultaatiota sekä työnohjausta eri sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaisille sekä työyhteisöille.

Kriisityön kehittämispäällikön vastuualueena on Raiskauskriisikeskus Tukinaisessa tehtävän kriisityön johtaminen ja koordinointi. Kriisityön kehittämispäällikkö kuuluu jäsenenä Raiskauskriisikeskus Tukinaisen johtoryhmään.

Tukinaisessa tehtävän kriisityön kantavana rakenteena on kerran kuukaudessa kokoontuva kriisityön koordinoitiryhmä, johon kuuluvat kaikki Tukinaisen kriisityöntekijät sekä Helsingistä että Jyväskylästä. Sen lisäksi kriisityöntekijät kokoontuvat viikoittain omiin yksikköpalaverihinsa, jossa käsitellään viikon kuluessa tulleet hakemukset yksilöajoille ja ryhmiin. Kaksi kertaa vuodessa järjestettävillä kriisityön kehittämispäivillä syvennetään ja kehitetään kriisityön toimintakäytäntöjä.

Toimintavuoden aikana selkeytettiin kriisityön prosesseja sekä yksilö- että puhelintyössä. Kriisityöntekijät toimivat myös nettityöntekijän sijaisena vuosilomien aikana ja perehtyivät näin internetissä tapahtuvaan ohjaus-, neuvonta ja auttamistyöhön. Kriisipuhelimen kautta tulleiden ajanvarauspyyntöjen käsittelyaika oli edelleen kaksi viikkoa. Kriisityöhön liittyvää tilastointia ja tiedon keruuta uudistettiin sekä selkeytettiin edelleen.

Yksilötyö

Vuonna 2009 Raiskauskriisikeskus Tukinaisen Helsingin toimipisteessä yksilötyötä teki osa-aikaisesti neljä kriisityöntekijää. Jyväskylän alueellisessa toimipisteessä kriisityöntekijöitä oli kolme. Suurin osa asiakkaista ohjautui yksilötyöhön kriisipuhelimen kautta. Tukinaisen kriisityöntekijän yhteydenotto soittajaan tilanteen arviointia ja ajanvarausta varten tapahtui pääsääntöisesti kahden viikon sisällä asiakkaan ensimmäisestä soitosta. Soittajille tarjottiin yhdestä kolmeen selvittelykäyntiä ja sen jälkeen yksilölliseen harkintaan perustuen 1-15 tapaamiskertaa käsittäviä kriisijaksoja.

Kriisikäynnit sisälsivät asiakkaan tilanteen selvittelyä, ohjausta ja neuvontaa sekä kriisihoitoa. Osa asiakkaista ohjattiin selvittelykäyntien jälkeen Tukinaisen ryhmiin, osa julkisen sektorin palveluihin. Kriisikäyntien yhteydessä asiakkaita oli mahdollisuus ohjata myös Tukinaisen juristin tapaamisiin. Asiakkailta oli mahdollisuus myös kriisityöntekijän ja juristin yhteisiin tapaamisiin. Tarvittaessa kriisityöntekijät laativat lausuntoja pidempiaikaista terapiaa sekä oikeusistuimia varten. Kriisityöntekijät toimivat myös todistajana oikeuskäsittelyissä.

Vuonna 2009 Raiskauskriisikeskus Tukinaisen Helsingin ja Jyväskylän toimipisteissä yksilötyössä asiakkaana oli yhteensä 129 henkilöä. Toteutuneita kriisikäyntejä oli yhteensä 829. Toimintavuoden aikana kriisijaksoja toteutettiin muutaman asiakkaan kanssa myös puhelimitse. Kriisipuhelinjaksotyön kehittäminen jatkuu edelleen tulevan toimintavuoden aikana.

Kriisipuhelinpäivystys

Vuonna 2009 kriisilinjalle tuli kaikkiaan 1404 puhelua joista 352 oli uusia yhteydenottoja. Kriisilinjalle tulleiden puhelujen keskimääräinen yhteydenottomäärän oli neljä puhelua päivässä. Keskimäärin kriisilinjalle tuli päivittäin noin yksi uusi yhteydenotto. Tarkemmat tiedot toimintavuoden aikana kriisipuhelimeen tulleista yhteydenotoista on esitetty toimintakertomuksen liitteenä olevassa erillisestä tilastobarometrissa (Liite 1.)

Toimintavuoden 2009 aikana Raiskauskriisikeskus Tukinaisen kriisipuhelinpäivystyksessä toimi viikonloppuisin kymmenen kriisipäivystäjää. Arkisin kriisipuhelimeen vastasivat Tukinaisen kriisityöntekijät vuorotellen.

Toimintavuoden aikana kriisipäivystykseen liittyviä asioita käsiteltiin neljässä kriisityön illassa. Sähköpostivälitteinen yhteydenpito ja tiedottaminen kriisityön kehittämispäällikön ja kriisipäivystäjien välillä oli tiivistä.

2.2 Ryhmätoiminta

Toimintavuonna 2009 Tukinlaisessa toteutuivat seuraavat seksuaalista väkivaltaa ja / tai hyväksikäyttöä kokeneille asiakkaille suunnatut ryhmät:

Avoim ryhmä

Avoim ryhmä on matalan kynnyksen ryhmähoitomuoto, jonka tavoitteena on vakauttaa ryhmäläisten tilannetta ja tukea selviytymistä.

Ryhmä on tarkoitettu seksuaalista väkivaltaa ja hyväksikäyttöä kokeneille naisille, jotka kokevat voivansa käsitellä tapahtunutta ryhmämuotoisesti. Myös vertaistuellalla on asiakkaille suuri merkitys. Ryhmään osallistuminen ei edellytä haastattelua eikä ennakoilmoittautumista. Ryhmään voi osallistua myös anonymisti. Ryhmäkerran pituus on 1,5 tuntia.

Avoimen ryhmän ryhmänohjaajana vuonna 2009 toimi psykologi, psykoterapeutti (et) Raili Isto. Apuohjaajina vuorottelivat, kriisityön kehittämispäällikkö, kriisi- ja traumapsykoterapeutti (et) Heli Heinjoki, kriisityöntekijä, sosiaalityöntekijä Hanna Härkönen, kriisityöntekijä, psykologi Kaisa Holmström ja kriisityöntekijä, sosionomi (AMK) Virve Virta. Vakinaisen ohjaajan vuosilomasijaisena toimi psykologi Hanna Hoppo.

Avoim ryhmä kokoontui vuonna 2009 yhteensä 26 kertaa. Ryhmä kokoontui parittomien viikkojen keskiviikkoisin klo 18.15 -19.45 välisenä aikana. Vuoden aikana avoimeen ryhmään osallistui kaikkiaan 130 naista.

CPT -ryhmä

Kognitiivisen prosessoinnin ryhmä on yksittäisen tai useamman yksittäisen raiskauksen kokeneille naisille tarkoitettu 12 ryhmätapaamista käsittävä tehtäväorientoitunut ryhmähoitomuoto. Ryhmän vaikuttavuus perustuu suuressa määrin itsenäisesti tehtäviin kotitehtäviin. CPT edustaa ns. näyttöön perustuvaa hoitoa (evidence based) ja sen vaikuttavuutta on todennettu psykoterapian vaikuttavuustutkimuksissa. Hoitomalli on peräisin Yhdysvalloista ja Suomeen sen on tuonut Tukinainen.

CPT ryhmä toteutettiin syksyllä 2009. Ryhmän ohjaajina toimivat kriisityöntekijä, sosionomi (AMK) Virve Virta ja kriisityönkehittämispäällikkö, kriisi- ja traumapsykoterapeutti (et) Heli Heinjoki. Ryhmään osallistui yhteensä 5 asiakasta.

Toiminnallisten menetelmien ryhmä

Ryhmä on tarkoitettu lapsuudessaan/ nuoruudessaan seksuaalista väkivaltaa kokeneille naisille. Ryhmässä työestetään kokemuksia ja niiden vaikutuksia elämään kriisiterapeuttisen työskentelyn avulla. Ryhmässä käytetään keskustelun lisäksi erilaisia toiminnallisia menetelmiä ja draamaa. Ryhmä käsittää yhteensä 18 kokoontumiskertaa.

Syksyllä 2008 käynnistynyt toiminnallisten menetelmien ryhmä jatkoi työskentelyään kokoontuen keväällä 2009 vielä 13 kertaa. Ryhmään osallistui 8 ryhmäläistä. Uusi ryhmä käynnistyi marraskuussa ja kokoontui toimintavuoden aikana yhteensä neljä kertaa. Ryhmä jatkuu vuoden 2010 kevääseen. Ryhmässä aloitti 8 asiakasta. Ryhmänohjaajana toimi psykoterapeutti (vet) Airi Pyykkö.

Viikonloppuryhmät

Tukinaisen järjestämät viikonloppuryhmät on suunnattu ensisijaisesti asiakkaille, joilla ei kotiseudullaan ole tarjolla seksuaalisen väkivallan ja hyväksikäytön hoitoon erikoistuneita palveluita. Ryhmiin hakeudutaan kriisipäivystyksen kautta ja ryhmiin osallistuvat haastatellaan ennen ryhmään valitsemista. Ryhmässä työskennellään toiminnallisten menetelmien ja draaman keinoin.

Tukinainen toteutti toimintavuoden aikana kolme viikonloppuryhmää. Tammikuussa ja toukokuussa viikonloppuryhmät järjestettiin Ensi- ja turvakotien liiton kuntoutuskeskus Sopukassa Sipoossa. Syyskuussa viikonloppuryhmä järjestettiin Noormarkun seurakunnan leirikeskus Onnenkalliossa Noormarkussa.

Viikonloppuryhmien ryhmänohjaajana toimi psykiatrinen sairaanhoitaja, ryhmänohjaaja Sirpa Tammela - Laine. Viikonloppuryhmissä toisena ryhmänohjaajana toimivat kriisityöntekijä, perheterapeutti (vet) Helena Kallinen ja kriisityöntekijä, sosiaalityöntekijä Hanna Härkönen ja kriisipäivystäjä, psykoterapeutti Tuula Stenroth. Viikonloppuryhmiin vuonna 2009 osallistui yhteensä 16 asiakasta.

Läheisten ryhmä

Tukinainen järjestämä ryhmä seksuaalista väkivaltaa ja / tai hyväksikäyttöä kokeneiden läheisille, esim. vanhemmille, sisaruksille, puolisoille, ystäville kokoontui keväällä 2009 yhteensä 5 kertaa. Ryhmän osallistujamäärä ei ollut rajoitettu ja se toimi avoimen ryhmän periaatteella.

Ryhmänohjaajana toimi FM, ryhmäpsykoterapeutti, ryhmänohjaaja Airi Pyykkö. Ryhmään osallistui yhteensä 15 läheistä.

Tanssiryhmä ”Liike kohti toipumista – tanssi kohti elämää”

Liikkeeseen perustuva terapiaryhmä toteutettiin osana Tukinaisen ryhmätoimintaa nyt toista kertaa syksyllä 2009.

Tanssiterapiaryhmä oli tarkoitettu seksuaalista hyväksikäyttöä kokeneille 18-vuotta täyttäneille naisille. Edellytyksenä ryhmäläisillä oli että henkilö halusi käsitellä kokemuksiaan fyysisen liikkeen keinoin. Ryhmässä tutkittiin kunkin ryhmäläisen selviytymiskertomusta – mitä keinoja henkilö on käyttänyt tullakseen toimeen kokemuksensa kanssa. Ryhmän tavoitteena oli ryhmäläisten itsetunnon ja itsetuntemuksen vahvistaminen, kehotietoisuuden lisääminen, tunteiden tunnistaminen, ilmaiseminen ja läpikäyminen, omien rajojen löytäminen ja tiedostaminen sekä voimaannuttaminen.

Tanssiryhmän ryhmänohjaajina toimivat tanssi- ja liiketerapeutti Gila Heimonen ja psykoterapeutti, transaktioanalyttikko CTA-P Ritva Piironen.

Ryhmäkerrat koostivat 1,5 tunnin pituisesta tanssi- ja liiketerapiaosuudesta ja 1,5 tuntia kestävästä keskusteluosuudesta.

Ryhmä kokoontui yhteensä 10 kertaa alkaen. Ryhmään osallistui 8 asiakasta.

Jyväskylän ryhmät:

Toiminnalliset ryhmät

Tukinaisen Jyväskylän alueellinen toimipiste toteutti vuoden 2009 aikana kaksi toiminnallista ryhmää.

Keski-Suomen ensi- ja turvakoti ry:n kanssa yhteistyössä toteutettu syksyllä 2008 käynnistynyt ryhmä jatkoi kokoontumisia vielä kevään 2009 ajan. Ryhmässä työskenneltiin kuvallisen ja kirjallisen ilmaisun keinoin. Ohjaajina toimivat kriisityöntekijä, perheterapeutti (VET) Helena Kallinen Tukinaisesta ja Tarja Kekki Keski-Suomen ensi- ja turvakodista. Ryhmään osallistui 4 asiakasta ja se kokoontui keväällä 2009 yhteensä 8 kertaa.

Syksyllä 2009 käynnistynyt ryhmä kokoontui Tukinaisen Jyväskylän toimipisteessä. Ryhmän tavoitteena oli jäsentää seksuaalisen väkivallan aiheuttamia yksilöllisiä vaikutuksia toiminnallisten menetelmien keinoin. Ohjaajina ryhmässä toimivat kriisityöntekijä, perheterapeutti (VET) Helena Kallinen ja kriisityöntekijä Pirkko Sironen. Ryhmään osallistui neljä asiakasta ja se kokoontui yhteensä 8 kertaa.

Valokuvaryhmä

Syksyllä 2008 käynnistynyt valokuvaryhmä jatkoi työskentelyä vielä kevätkauden 2009 ajan. Ryhmä käsitteli naiseutta ja itsetuntoa valokuvaterapeutisin keinoin. Ryhmän ohjaajina toimivat kriisityöntekijä, perheterapeutti (VET) Helena Kallinen ja kriisityöntekijä, psykologi, psykoterapeutti (ET) Minna Ollikainen. Ryhmän toteuttamisessa oli mukana myös kaksi ammattivalokuvaajaa. Ryhmään osallistui kuusi asiakasta ja se kokoontui vuonna 2009 yhteensä 11 kertaa.

Naisten ryhmä

Syksyllä 2009 kokoontunut Naisten ryhmä toteutettiin yhteistyössä Keski-Suomen Ensi- ja turvakodin kanssa. Kunkin ryhmäkerran aluksi Tukinaisen työntekijä alusti seksuaalisen väkivaltaan liittyvästä aiheesta, jonka perusteella ryhmä jatkoi aiheen käsittelyä yhteisesti. Ryhmän ohjaajina toimivat kriisityöntekijä, perheterapeutti (VET) Helena Kallinen ja Tarja Mikkonen Keski-Suomen ensi- ja turvakodista. Ryhmään osallistui 11 asiakasta ja se kokoontui yhteensä 3 kertaa.

2.3 Koulutus- ja asiantuntijatehtävät

Tukinaisen kriisityöntekijät toimivat kouluttajina myös eri sosiaali- ja terveysalan tilaisuuksissa, mm. Ensi- ja turvakotien liiton Baby blues – työkokouksessa sekä toisen asteen opettajille ja oppilashuoltohenkilöstölle suunnatussa koulutuspäivässä Arla Instituutissa Espoossa.

Tukinaisessa tehtävää kriisityötä esiteltiin toimintavuoden aikana myös pääkaupunkiseudun oppilaitosten, kuten Diakonia-ammattikorkeakoulun, Laurea -ammattikorkeakoulun ja Omnian sosiaali- ja terveysalan opiskelijaryhmille.

Kriisityön kehittämispäällikkö luennoi aiheesta ” Seksuaalisen väkivallan seurauksena alkanut raskaus” Kätilöpäivillä Tampereella 5.5.2009.

Jyväskylän aluetoimipisteen kriisityöntekijät toimivat kouluttajina mm. Tampereen Naapurisetlementille sekä Keski-Suomen ensi- ja turvakodille suunnatuissa seksuaalisen väkivallan kohtaamista ja hoitoa käsittelevässä koulutuksissa. Jyväskylän aluetoimipisteen vastaava kriisityöntekijä oli myös luennoimassa kuvan käyttämisestä kriisityössä Jyväskylässä järjestetyssä Suomen perheterapiakonferenssissa 21.3.2009.

Jyväskylän aluetoimipiste järjesti myös yhteistyössä Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa koulutuspäivät 26.-27.10.2009 sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävissä toimiville työntekijöille. Koulutuspäivien aiheena oli seksuaalisen väkivallan kohtaaminen.

2.4 Osaamisen kehittäminen ja työnohjaus

Toimintavuoden 2009 aikana kriisityöntekijät osallistuivat kotimaassa järjestettyihin yksittäisiin kriisi- ja traumatyötä koskeviin koulutuksiin Näistä mainittakoon erityisesti Traumaterapiakeskuksen järjestämä dissosiaatiohäiriöiden ydinkohtia – seminaari 23.-24.4.2009 Helsingissä, jossa kouluttajana toimi M.D.,Ph.D Richard Kluff sekä Therapiea-koulutuskeskuksen järjestämään seksuaalista riistoa käsittelevään teemapäivään 13.11.2009 Helsingissä. Nettitukinaisen projektityöntekijällä oli mahdollisuus osallistua Oslossa järjestettyyn 11: th European Conference on Traumatic Stress 15.-18.6.2009 sekä psykologimessuille Helsingissä 26.-27.11.2009.

Toimintavuoden aikana kriisityöntekijät pohtivat ja kehittivät kriisityön sisältöjä neljänä kehittämispäivänä. Touko- ja marraskuussa kriisityössä kerättiin asiakaspalautetta sekä yksilö- että ryhmätoimintaan liittyen. Palaute kriisityön sisällöistä ja toimintatavoista oli myönteistä. Odotusaika yksilötyöhön koettiin joissakin palautteissa liian pitkäksi, samoin tapaamiskertoja toivottiin lisää. Palautteiden perusteella nostettiin kriisityön kehittämiskohteita seuraavaa toimintavuotta varten.

Kriisityöntekijöiden yhteinen traumaviitekehukseen perustuva ryhmätyönohjaus käynnistyi tammikuussa 2009. Työnohjaajana toimi PsM, traumapsykoterapeutti (VET) Hilka Huopainen. Kriisityöntekijöiden yksilö- ja ryhmätyönohjaajina toimivat ryhmäpsykoterapeutti Lahja Kanninen, kriisi- ja traumapsykoterapeutti (ET), Virve Nousiainen psykiatri Anssi Leikola sekä psykologi, traumapsykoterapeutti (vet) Anne Suokas-Cunliffe ja psykologi, traumapsykoterapeutti (VET) Soili Poijula. Kriisipäivystäjien konsultatiivinen työnohjaus toimintavuoden aikana toteutui keväällä ja syksyllä yhteensä 10 kertaa. Työnohjaajana toimi psykoterapeutti (VET) Airi Pyykkö.

2.5 Verkostoyhteistyö

Kriisityön vastuualue osallistui toimintavuoden aikana erilaisiin auttamistyötä koskeviin asiantuntijaverkostoihin, kuten Pääkaupunkiseudun Puhelinauttajien verkostoon sekä Ihmiskaupan uhrien auttamisverkostoon.

Jyväskylän aluetoimipisteen verkottuminen Jyväskylän kaupungin ja lähikuntien toimijoiden kanssa jatkui toimintavuoden aikana aktiivisena. Jyväskylän projektin loppuraportin julkaisun yhteydessä järjestetty yhteistyöseminaari Jyväskylän kaupunginkirjastossa syyskuussa keräsi mukaan viitisenkymmentä alueella toimivaa sosiaali- ja terveydenhuoltoalan ja järjestöjen edustajaa. Tukinainen oli myös näytävästi esillä Jyväskylän järjestöfoorumissa marraskuussa sekä vapaaehtoistyötä tekevien järjestöjen tapaamisessa joulukuussa.

2.6 Seksuaalista väkivaltaa ja hyväksikäyttöä kokeneiden nettiauttaminen -projekti

Seksuaalista väkivaltaa ja hyväksikäyttöä kokeneiden nettiauttaminen -projekti on Tukinainen ry:n hanke, jonka rahoittajana on Raha-automaattiyhdistys ry (RAY). Projektissa päävastuu on projektityöntekijällä, joka vastaa projektin suunnittelusta, toteutuksesta, arvioinnista ja raportoinnista. Projekti on osa Tukinaisen kriisityötä, ja projektityöntekijän lähiesimiehenä toimii kriisityön kehittämispäällikkö.

Projektin ohjausryhmä koostuu projektityöntekijän lisäksi Tukinaisen johtoryhmästä. Ohjausryhmä osallistuu projektin tehtäviin antamalla omaa asiantuntemustaan, osaamistaan ja tukeaan.

Projektin tukiryhmän jäseninä toimivat tiedottaja Maikki Kandell Tukinetistä, palvelujohtaja Päivi Lappi Kuurojen liitosta, tutkija Anniina Lavikainen Kuuloliitosta, projektikoordinaattori Kirsi Porras Väestöliiton NUSKA-projektista sekä kehittämispäällikkö Ulla Ruuskanen Keskuspuiston ammattiopiston Arlan toimipaikasta. Tukiryhmä on osallistunut projektin ideointiin, suunnitteluun, tiedottamiseen ja seurantaan tuoden omaa erityisosaamistaan ja kokemustaan projektin käyttöön. Tukiryhmä kokoontui vuoden 2009 aikana yhteensä 3 kertaa.

Seksuaalista väkivaltaa ja hyväksikäyttöä kokeneiden nettiauttaminen –projektin toteuttamisvaihe alkoi vuoden 2009 alussa.

Projektin päätuotos, Nettitukinainen.fi -sivusto, julkaistiin maaliskuussa 2009. Vuoden loppuun mennessä keskustelujä käytiin yhteensä 133 nimimerkin kanssa ja viestejä saapui keskimäärin yksi päivässä (yht. 270 kpl).

Keväällä 2009 toteutettiin yhteistyössä Tukinetin kanssa ensimmäinen Internetissä toimiva, seksuaalista hyväksikäyttöä kokeneille suunnattu teemaryhmä. Teemaryhmän myötä tuli mahdolliseksi kerätä tietoa ja kokemusta kyseisen asiakasryhmän auttamisesta Internetissä myös ryhmämuotoisesti.

Nettiturvallisuuteen liittyvää ennaltaehkäisevää työtä tehtiin verkostoitumalla muiden nettiturvallisuustyötä tekevien tahojen kanssa (mm. Nuorille suunnatun verkkotyön foorumi, Netari.fi, Verkkoterkkarit). Lisäksi Nettitukinainen.fi -sivuston materiaalipankkiin koottiin nuorille suunnattu osio liittyen nettiturvallisuuteen ("Surffaa turvassa").

3. OIKEUDELLINEN TYÖ

3.1 Yleistä

Vuonna 2009 on jatkettu oikeudellisen työn osalta vuonna 2008 aloitettua kehittämistyötä. Puhelinpäivystystä ja sitä koskevaa tilastointia on uudistettu, uusia työskentelytapoja suunniteltu ja yhteiskunnallista vaikuttamista tehostettu.

Raiskauskriisikeskus Tukinaisen juristi on vuoden 2009 aikana ollut Tukinainen ry:n johtoryhmän jäsen. Lisäksi juristi on toiminut lähiesimiehenä Senja-projektissa ja Nettitukinainen –projektin ohjausryhmän jäsenenä. Juristi on myös tietosuojavastaava oikeudellisten asioiden osalta.

Juridiikan ammattilaisille tarkoitetun sensitiivisyyskoulutuksen (SENJA-projekti) suunnittelu, ohjaus ja sisällön tuottaminen aloitettiin heti vuoden 2009 alussa. Hanke on mittava kokonaisuus, jonka toteutuksen suunnitteluun on käytetty tietoisesti työaikaa tavallista enemmän. Projekti on toteutunut sitä koskevan suunnitelman mukaisesti. Koulutusohjelma samoin kuin eri viranomaisten ja yhteistyötahojen kanssa tehdyt sopimukset oli lyöty lukkoon vuoden 2009 loppuun mennessä, joten koulutukset voivat alkaa suunnitelman mukaisesti helmikuussa 2010. SENJA-projektin tavoitteena on seksuaalirikosten ja lähisuhdeväkivallan uhrien ihmisoikeuksien, oikeusturvan ja inhimillisen kohtelun parantaminen erityisesti oikeusprosessissa.

Keväällä järjestettiin ensimmäisen kerran oikeudellinen keskustelutilaisuus 26.3.2009 aiheesta seksuaalirikosten rangaistuskäytännöt Suomessa, ja vierailuluennot oikeudellisista aiheista aloitettiin syksyllä. Vierailijoina olivat OTT Johanna Niemi-Kiesiläinen 28.9.2009 ja rikosoikeuden professori Terttu Utriainen 1.10.2009. Tukinaisessa järjestettiin ensi kertaa syksyllä myös eri järjestöissä toimivien lakimiesten keskusteluilta, jossa käsiteltiin muun muassa omia työkäytäntöjä.

3.2 Puhelinpäivystys

Raiskauskriisikeskus Tukinaisen juristipäivystys oikeudellisissa kysymyksissä toimi ympäri vuoden myös vuonna 2009. Tukinaisen juristin kesäloman aikana puhelinpäivystyksessä sijaisena toimi SENJA-projektin projektivastaava.

Juristipäivystys osallistui maaliskuun 2009 aikana Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen teettämään haastattelututkimukseen, jossa kartoitettiin uhrien kokemuksia viranomaisten toiminnasta. Haastatteluun osallistuminen oli vapaaehtoista päivystykseen soittaneille.

Vuoden alussa kartoitettiin päivystykseen tulleiden soittojen ajankohtia, ja päädyttiin muuttamaan päivystysaikoja vastaamaan paremmin tavoitettavuutta. Päivystys seksuaalista väkivaltaa tai hyväksikäyttöä kokeneille, heidän läheisilleen ja myös ammattiauttajille toimi tästä syystä 1.2.2010 alkaen maanantaista torstaihin iltapäivisin kello 13-16 (aiemmin 14-17) ja päivystys erityisesti lähisuhdeväkivaltaa kokeneille perjantaisin kello 9-13 (aiemmin 9-17). Tukinaisen tilastobarometri osoitti vuoden lopussa, että lähisuhdeväkivalta oli yleisin yhteydenoton syy Tukinaisen juristipäivystyksessä. Perjantapäivystyksen lisäksi myös muina päivystysaikoina korostui soittoissa lähisuhteissa tapahtuvat uhkailut, väkivallanteot, raiskaukset ja seksuaalinen hyväksikäyttö sekä lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö. (Tilastobarometri, s. 4.)

Tilastointilomakkeita uudistettiin, mutta tilastoinnin tarkentamista on hyödyllistä jatkaa asiakastyön ja sen laadun parantamiseksi sekä tilastoinnin luotettavuuden lisäämiseksi. Tilastointi koskee vain niin sanottuja ensisoihtoja eli soittoja, jolloin asiakas ottaa yhteyttä ensimmäisen kerran päivystykseen.

Inestin ja muun lapsen seksuaalisen hyväksikäytön osalta on edelleen yleistä, että yhteyttä otetaan vasta vuosien kuluttua. Niinpä myös vuonna 2009 oikeudellisessa neuvonnassa keskusteltiin näiden rikosten vanhentumisajoista, vanhan lainsäädännön ja voimassa olevan lainsäädännön eroista eli sovellettavasta laista sekä mahdollisuudesta ylipäätään edetä asiassa. Muutoin soittojen aiheena on ollut pääsääntöisesti rikosilmoituksen tekeminen, valmistautuminen poliisihaastatteluihin, todisteiden riittävyys, oikeusprosessin eri vaiheet, oikeus oikeudenkäyntiavustajaan ja tukihenkilöön sekä vahingonkorvausasiat. Monet soittajat kertoivat epäilyistä, että heidät oli huumattu ennen raiskausta.

Lähestymiskieltoa sivuttiin monessa yhteydessä, eikä sitä ole tilastoitu sen tähden aina soiton varsinaiseksi syyksi. Useimmiten lähestymiskielto liittyi lähisuhdeväkivaltaan. Jonkin verran yhteyttä otettiin nyt ensi kertaa myös paritukseen ja ihmiskauppaan liittyvissä tapauksissa. (Tilastobarometri, s. 4.)

Juristipäivystyksen tilastoinnin kannalta on hyödyllistä tietää esimerkiksi missä oikeusprosessin vaiheessa asiakas ottaa yhteyttä. Vuonna 2009 useimmat ensimmäistä kertaa soittaneet henkilöt eivät olleet tehneet rikosilmoitusta yhteydenottovaiheessa. Toisaalta monen soittajan kohdalla oikeusprosessi oli päättynyt esimerkiksi syyttämättä jättämiseen, tai oikeusprosessi oli vielä kesken. Yhä useampi uhri oli kiinnostunut tiedoista, miten itse voi nostaa syytteen tai valittaa yksin hovioikeuteen, kun syyttäjä ei lähde prosessiin mukaan. Lähisuhdeväkivallan osalta tekojen jatkuvuus todettiin oikeudellisesti ongelmalliseksi, koska soittaja ei useinkaan ollut käynyt lääkärissä eikä tehnyt rikosilmoitusta aiemmista rikoksista. (Tilastobarometri, sivut 7 ja 8.)

Puhelinpäivystyksessä myös vuonna 2009 on voitu jonkin verran ohjein ja neuvoin auttaa myös niitä seksuaalirikosten uhreja, jotka ovat joutuneet työ-, opinto- tai lomamatkalla seksuaalirikosten kohteiksi ulkomailla. Näissä tapauksissa oikeudellinen neuvonta on keskittynyt lähinnä erilaisten yhteystietojen välittämiseen, mutta myös vahingonkorvausasioihin. Neuvonta on tapahtunut päivystysaikojen puitteissa tai erikseen sovittuna puhelinaikana. Päivystyksestä on voinut varata ajan myös juristin tapaamiseen, jos uhri on ollut palannut jo Suomeen. Näissä tapauksissa on ollut mahdollista tarvittaessa olla yhteydessä esimerkiksi poliisiin, ulkoasiainministeriön konsuliasioiden yksikköön tai oikeusministeriön kansainväliseen yksikköön. Muutamassa törkeässä raiskaustapauksessa Tukinaisen juristi oli asianomistajan tukena, kun tämä teki rikosilmoituksen Suomessa kotiin palattuaan.

3.3 Asiakastapaamiset

Asiakastapaamisia Raiskauskriisikeskus Tukinaisen juristilla oli kuluneena vuonna useita kymmeniä. Osa asiakastapaamisista sovittiin puhelinpäivystyksen kautta, ja tapaamiset toteutettiin asiakkaalle sopivaan aikaan kuten työn tai koulun jälkeen. Erityisjärjestelyjen osalta on pyritty mahdollisimman suureen joustavuuteen esimerkiksi työaikojen suhteen. Osa tapaamisista oli yhteisiä kriisityöntekijän kanssa, jolloin asiakkaan tilannetta yritettiin kartoittaa kokonaisvaltaisesti.

Useimmiten seksuaalirikoksen uhri harkitsi rikosilmoituksen tekemistä, jolloin juristitapaamisessa selvitettiin näyttökysymyksiä, vanhentumis- ja salassapitosäännöksiä, rikosilmoituksen tekemiseen ja kuulusteluihin liittyviä käytännön asioita sekä oikeudenkäynteihin liittyviä erityisjärjestelyjä kuten mahdollisuutta saada näköeste tai erillinen odotustila. Tekijän uhkailut ja väkivallan pelko ovat nousseet esiin etenkin lähisuhteissa. Jos tekijänä on ollut joku uhrin hyvin tuntema henkilö kuten puoliso tai sukulainen, uhri oli miettinyt pitkään rikosilmoituksen/tutkintapyynnön tekemistä.

Tukinaisen juristi tapasi vuoden 2009 aikana asiakkaita myös Jyväskylän aluetoimistossa. Joissakin tapauksissa asiakastapaamisessa tehtiin vahingonkorvausasiaan liittyvä toimeksiantosopimus.

3.4 Oikeudelliset toimeksiannot

Tukinaisen juristi on ollut asianomistajan avustajana ja tukena poliisikuulusteluissa ja toiminut oikeuden määräämänä oikeudenkäyntiavustajana muutamissa tapauksissa aiempien vuosien tapaan. Vuonna 2009 oikeudelliset toimeksiannot ovat kolmessa tapauksessa olleet erittäin vaativia, minkä johdosta enempää avustettavia ei ole ollut mahdollista ottaa vastaan. Suurin osa asiakkaista on ohjattu oikeusapu- ja asianajotoimistoihin.

Esitutkinnassa ja oikeudenkäynnissä avustaminen perustuu lakiin oikeudenkäynnistä rikosasioissa (11.7.1997/689). Sen mukaisesti seksuaalirikoksen uhrilla on oikeus maksuttomaan avustajaan aina jo rikosilmoituksen tekemistä varten ja poliisikuulusteluun. Avustajana saa toimia julkinen oikeusavustaja, asianajaja tai muu oikeustieteellisen tutkinnon suorittanut henkilö, joka lain mukaan saa toimia asiamiehenä. Uhrilla on oikeus maksuttomaan oikeudenkäyntiavustajaan myös oikeudenkäynnissä silloin, kun virallinen syyttäjä ajaa juttua, ja asianomistajalla on esimerkiksi vahingonkorvausvaatimuksia.

Seksuaalirikoksen uhrin tilanne kuitenkin muuttuu, jos virallinen syyttäjä ei nosta syytettä, tai käräjäoikeus hylkää syytteen eikä syyttäjä valita hovioikeuteen. Asianomistaja voi silloin tietyissä tapauksissa halutessaan itse nostaa syytteen tai valittaa ylempään tuomioistuimeen. Ongelmana viimeksi mainituissa tapauksissa on kuitenkin se, että uhrilla ei näissä tilanteissa ole ehdotonta oikeutta saada maksutonta oikeudenkäyntiavustajaa, ja jutun hoitamisesta saattaa aiheutua asiakkaalle muitakin kuluja siinä tapauksessa, että hän häviää jutun. Tästä johtuu se, ettei asianomistaja yleensä uskalla lähteä yksin viemään asiaa eteenpäin.

Raiskauskriisikeskus Tukinaisen lakimiehellä on ollut vuonna 2009 yhteensä 5 oikeudenkäyntiin liittyvää toimeksiantoa. Rikosnimikkeet ovat olleet törkeä raiskaus ja törkeä vapaudenriisto (1 kpl), raiskaus, joka lieveni käräjäoikeudessa pakottamiseksi sukupuoliyhteyteen ja tuomio pysyi hovioikeudessa (1 kpl), seksuaalinen hyväksikäyttö (2 kpl) ja pakottaminen seksuaaliseen tekoon (1). Yhdessä jutuista juristin avustettavana oli kaksi päämiestä.

Asianomistajien puolesta on tehty toimeksiantoina myös vahingonkorvaushakemuksia valtiokonttoriin. Oikeudellisten toimeksiantojen kautta juristi on saanut paljon arvokasta tietoa asiakkaiden kohtelusta ja nykykäytännöistä viranomaisissa, mitä tietoa voidaan hyödyntää muun muassa koulutuksissa, puhelinpäivystyksessä ja konsultoinnissa.

3.5 Verkostoyhteistyö

Raiskauskriisikeskus Tukinaisen juristi osallistui edellisten vuosien tapaan erilaisiin yhteistyöverkostoihin kuten Amnesty Internationalin kampanjoihin, Ihmiskaupan vastaisen järjestöverkostoston tapaamisiin, Lasten Perusoikeudet ry:n koordinoiman Ecpat Internationalin kokouksiin (End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking of children for sexual purposes), Sisäisen turvallisuuden ohjelman järjestöyhteistyöhön ja Puhelin- ja verkkoauttamisen eettisten periaatteiden neuvottelukuntaan.

3.6 Koulutus ja konsultaatiot

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt ovat olleet konsultaatioasiakkaista suurin kohderyhmä. Lastensuojeluilmoitukset, rikosilmoitukset, raiskauskäytöiden säilyttäminen ja yksittäisten hoitolaitosten valvontaan liittyvät asiat seksuaalirikoksissa ovat aiempien vuosien tapaan olleet ajankohtaisia teemoja. Lähisuhdeväkivaltaa koskevissa asioissa erityisesti turvakodit ovat olleet aktiivisia konsultaatioon ohjaajia. Turvakotiasiakkaiden kohdalla oikeudellisessa neuvonnassa on keskitytty usein moneen ongelmaan, jotka liittyvät väkivaltaisesta suhteesta irrottautumiseen.

Koulutustilaisuudet kuuluivat aiempien vuosien tapaan juristin työhön. Seksuaalirikosten ja lähisuhdeväkivallan uhrien oikeudet olivat juristin koulutusteemoina muun muassa Suomen Gynekologiyhdistyksen koulutuksessa Jyväskylässä, Maaseudun sivistysliiton tukihenkilöverkon koulutuksissa eri puolilla Suomea ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun luennoilla. Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa tehtiin alustavia suunnitelmia jatkoluennoista myös seuraavalle vuodelle.

Tukinaisen lakimies toimi vuonna 2009 Nettitukinaisen oikeudellisena asiantuntijana ja vastasi nettiin lähetettyihin lakia koskeviin kysymyksiin.

3.7 Osaamisen kehittäminen

Tukinaisen juristi osallistui kesällä kansainväliseen rikosten uhrien asemaa ja oikeuksia koskevaan symposiumiin Tokiossa (The 13th International Symposium on Victimology 23.-28.8.2009, Tokio University, Mito, Japan). Konferenssissa esiteltiin uusimpia uhritutkimuksia, eri maiden uhrien tukijärjestelmiä, viranomaisten ja uhrien yhteistyömuotoja uhrien auttamiseksi ja tukemiseksi sekä uhrien oikeuksia koskevia uusia kansainvälisiä sopimusluonnoksia. Symposiumissa keskusteltiin eri yhteyksissä laajasti myös siitä, miten aiemmat kansainväliset suositukset ja sopimukset ovat käytännössä toteutuneet eri maissa. Tapahtuma oli erittäin hyödyllinen Tukinaisen koko toiminnan kehittämisen kannalta.

3.8 Tiedottaminen

Yhteys tiedotusvälineisiin oikeudellisissa asioissa hoidettiin vakiintuneen käytännön mukaisesti Tukinaisen tiedottajan kautta. Keväällä järjestetty seksuaalirikosten rangaistuksia koskeva oikeudellinen keskustelutilaisuus kiinnosti toimittajia. Tilaisuus pidettiin samana päivänä, jolloin Helsingin väkivaltarikosyksikkö tiedotti laajasta pedofiliatapauksesta. Kesällä tiedotusvälineiden kiinnostus kohdistui asianomistajan kannalta epäoikeudenmukaisiksi koettuihin rikostuomioihin ja erityisesti nuorten kohteluun oikeudenkäynneissä. Tukinaisen juristi oli myös Yle Areenan Päivän kasvona 2.7.2009. Ohjelmassa käsiteltiin 15-vuotiaan tytön raiskausta ja yleisesti rangaistuskäytäntöjä lapsiin kohdistuvissa rikoksissa. Joulukuussa Poliisi-TV haastatteli juristia seksuaalirikoksia koskevan lainsäädännön ja oikeuskäytännön epäkohdista. Ohjelma esitetään kevään 2010 aikana.

3.9 Senja-projekti

Senja- eli Sensitiivisyyskoulutus juridiikan ammattilaisille –projekti on Tukinaisen 3-vuotinen hanke, jonka rahoittajana on Raha-automaattiyhdistys ry (RAY). Tarkennetussa toimintasuunnitelmassa, joka valmistui 28.1.2009, on kirjattu, että hankkeen päämääränä on vaikuttaa siihen, että lähisuhdeväkivaltaa ja seksuaalista väkivaltaa kokeneet, samoin kuin muut ns. haavoittuvat uhrit saavat Suomessa asiallista ja arvostavaa kohtelua jokaisessa oikeusprosessin portaassa poliisitutkinnasta oikeudenkäyntiin. Projektissa tuotetaan koulutusmalli, jota soveltamalla annetaan uhrin oikeudenkäyntiin osallistuville tai uhuriin muuten yhteydessä oleville henkilöille tarvittavat tiedot lähisuhdeväkivallan ja seksuaalisen väkivallan vaikutuksista uhrin toimintaan. Lisäksi koulutus opastaa em. henkilöitä uhrin kohtaamiseen asiallisella ja arvostavalla tavalla.

Projekti käynnistyi heti vuoden alussa. Projektissa aloitti projektivastaavana ja projektin ainoana kokoaikaisena työntekijänä varatuomari Päivi Vilkki, joka vastaa projektin suunnittelusta, käytännön töistä sekä koulutusten lopullisesta suunnittelusta. Lisäksi hän toimii kouluttajana, laatii väli- ja loppuraportit, vastaa koulutusdokumentaation keräämisestä ja koulutusmallin tuotteistuksen laatimisesta. Projektissa on ohjausryhmä, joka kokoontui vuonna 2009 kaksi kertaa.

Projektisuunnitelman mukaisesti palkattiin keväällä kuukaudeksi yksi henkilö keräämään materiaalia vastaavista ulkomailla järjestetyistä koulutuksista. Tehtävään valittiin valtiotiet. yo Eeva Warro, joka hoiti tehtävän 16.4.-15.5.09. Kerättyä materiaalia tullaan käyttämään koulutuksissa ja koulutusmallin tuotteistuksen laatimisessa.

Projektisuunnitelman mukaisesti projektiin palkattiin viestintää, mainontaa ja graafista suunnittelua tunteva henkilö laatimaan projektille logo ja suunnittelemaan tiedotuskampanja. Tehtävään valittiin graafinen suunnittelija Päivi Viita, joka aloitti työnsä 26.10.2009 toiminimellä Vitamiini Oy. Hän suunnitteli projektille logon sekä Internet- että painoversiona ja projektin tunnuskuva. Logo ja tunnuskuva toteutuivat Tukinaisen tiedotuspäällikön ja projektivastaavan ideoiden pohjalta. Suunnittelija huolehti logolla ja tunnuskuvalle varustettujen esitteiden, roll-upien ja kansioiden painamisesta samoin kuin luennoitsijoiden rintanimikylltien ja pöytänimikylltien painamisesta. Kansioita on tarkoitus jakaa koulutettaville. Kansioiden sisään tulee koulutettaville jaettava materiaali ja sen suhteen työ suunnittelijan kanssa jatkuu vielä tammikuussa 2010.

Projektin alkuperäiset yhteistyötahot olivat Ensi- ja turvakotien liitto, Monika-Naiset Liitto ry, Naisten Linja ja Poliisiammattikorkeakoulu. Myöhemmin yhteistyötahoiksi tulivat Kehitysvammaisten Tukiliitto ry:llä Tampereelta, johon projektivastaava otti yhteyttä, ja josta saatiin kouluttaja kertomaan kehitysvammaisten uhrien asemasta. Lisäksi mukaan pyydettiin Tyttöjen Talo, josta tulevan koulutuksen aiheena ovat nuoret. Koulutusosiot ovat seuraavat: 1) Traumaattinen tapahtuma ja traumatisoituminen. 2) Seksuaalisen hyväksikäytön ja väkivallan erityiskysymykset. 3) Naisen tie väkivallasta selviytymiseen/ Perhe- ja lähisuhdeväkivallan osapuolten kohtaaminen.

Edellä mainittujen rikosten uhreista käsitellään erityisemmin: 1) Vammaisen naisen kohtaaminen seksuaalisen ja lähisuhdeväkivallan uhrina, erityiskysymyksenä kehitysvammat. 2) Nuoren uhrin kohtaaminen. 3) Maahanmuuttajataustaisten uhrien kohtaaminen.

Koulutuksista sovittiin Poliisiammattikorkeakoulun lisäksi Oikeusministeriön, sisäministeriön ja valtakunnansyyttäjänviraston kanssa. Koulutukset suunnataan tuomareille, oikeusavustajille, syyttäjille, poliiseille ja poliisiammattikorkeakoulun jatko-opiskelijoille.

Projektille järjestettiin lehdistötilaisuus 15.12.09. Samassa tilaisuudessa Oikeusministeriön ja Sisäasiainministeriön edustajat tapasivat kouluttajat ja kaikki osapuolet tutustuivat projektin materiaaliin.

Projektin kouluttajat ovat suunnitelleet koulutusosioitaan yhteistyössä projektivastaavan kanssa. Suunnittelu on aloitettu helmi/maaliskuussa 2009 yksittäisten kouluttajien ja projektivastaavan keskeisissä neuvotteluissa. Ensimmäinen työryhmän kokous pidettiin 16.3.09. Suunnittelua jatkettiin toukokuussa, jolloin projektivastaava kävi yksittäiset neuvottelut jokaisen kouluttajan kanssa erikseen. Yksittäinen neuvottelu käytiin myös Poliisiammattikorkeakoulussa Tampereella.

Työryhmän kokous, jossa olivat mukana kaikki kouluttajat ja Poliisiammattikorkeakoulun edustaja, pidettiin 24.9.09. Tässä yhteiskokouksessa käytiin läpi kaikki koulutusosiot päällekkäisyyksien karsimiseksi. Loka- ja marraskuussa koulutusten suunnittelua jatkettiin kouluttajien ja projektivastaavan kesken käydyllä sähköpostilla.

4. TIEDOTTAMINEN

Viestintäpäällikkö toimi johtoryhmän jäsenenä ja vastaa Raiskauskriisikeskus Tukinaisen viestinnästä.

Vuonna 2009 tiedostusta kehitettiin hyväksi koettujen käytäntöjen pohjalta. Kuluneena vuonna järjestettiin useita valtakunnallisia tiedotuskampanjoita Helsingin toimipisteessä ja Jyväskylän sivutoimipisteessä. Tukinaisen tilastobarometri, joka koottiin Raiskauskriisikeskuksen omista tilastoista, järjestettiin ensimmäistä kertaa. Tarkoituksena on järjestää tiedotustilaisuus barometrin julkistamisen yhteydessä vuosittain. Raiskauskriisikeskuksen barometrin julkistamista pidetään oleellisen tärkeänä, koska kolmannen sektorien tilastoista saadaan tietoa, jotka eivät käy julkisen sektorin tilastoista ilmi. Tiedotustilaisuuksia järjestettiin myös Tukinaisen uusista projekteista – Nettitukinainen projektista ja Senja eli sensitiivisyyskoulutusprojektista juridisen alan työntekijöille. Projekteista tiedotettiin myös laajasti yhteistyötahoille. Lisäksi Tukinaisen toimintaa koskevia presentaatioita pidettiin myös ulkomaalaisille vieraille.

Raiskauskriisikeskuksen WWW-sivut uudistettiin lisääntyneen informaation vuoksi. Nykyisin Tukinaisen WWW-sivustot muodostavat CMS-alustalle koodatun portaalin, josta on aiempaa helpompaa etsiä tietoa hakukoneen avulla. Kävijämäärät sivustolla ovat pysyneet ennallaan, mutta uuden ja aiempaa enemmän informaatiota sisältävän portaalin sisältöä on luettu enemmän. Tämä käy ilmi WWW-sivuston tilastointia kuvaavasta kaaviosta (LIITE, sivu 11). CMS-alusta on joustava, tarvittaessa siihen voidaan koodata lisäosia, joiden avulla voidaan tuottaa muun muassa survey-kyselyjä. Alustan oheen rakennettiin myös e-oppimisympäristö, jonka kautta voidaan järjestää tarvittaessa verkkokoulutuksia sekä Intranet. WWW-sivujen uudistusten myötä myös sähköpostipalvelimen ylläpito siirtyi viestintäpäällikölle, joka voi tarvittaessa luoda ja lakkauttaa henkilökunnan sähköposteja. Edellä mainitusta on syntynyt kustannussäästöjä.

Tukinaisen koulutusmarkkinointiin on kiinnitetty aiempaa enemmän huomiota. Perinteinen kirjemarkkinointi on sähköpostimarkkinointia tehokkaampaa. Myös markkinointiosoitteistoa on uudistettu. Samalla Tukinaisen tietoja on päivitetty eri yhteistyötahojen sivuille. Uusi virallinen esite työstettiin ja sitä on jaettu edellä mainituille tahoille. Esitteiden tilausten määrän kasvu osoittaa, että Tukinaisen kaltaiselle resurssikeskukselle on tarvetta. Tukinainen on tullut tutuksi monille seksuaalista väkivaltaa kokeneille ja heidän kanssaan työskenteleville sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunnan työntekijöille.

Mediasuhteita on pidetty yllä ja laajennettu. Tukinaisen substanssiin liittyviä aiheita on käsitelty aika ajoin tiuhaan mediassa. Erityistä huomiota ovat herättäneet juridiset aiheet, kuten lapsiin kohdistuva seksuaalinen hyväksikäyttö, mutta myös traumatologiaan liittyvät kysymykset ovat olleet esillä. Monet yritykset ovat myös kantaneet aiheita koskevaa yhteiskunnallista vastuuta painattamalla sponsoreina yhteistyötahojen pyytämää graafikko Merene Saranpään suunnittelemaa julistetta ”Hyväksikäyttö on aina rikos”. Kiitämme sponsoreita – Seiska- ja Digipainoa sekä Popaa.

Raiskauskriisikeskuksen viestintästrategiaa ja kriisiviestintään liittyvää ohjeistusta tullaan jatkossa kehittämään ja kiteyttämään. Strategian kehittäminen on oleellista muuttuvassa yhteiskunnallisissa ja taloudellisissa suhdanteissa. Viestintästrategia tukee Raiskauskriisikeskuksen yleistä toimintastrategiaa.

Viestinnän tukitoiminto kattaa myös yhdistyksen it-tuen (it-ongelmat koneissa, tietoturvan päivittäminen), työhön soveltuvien koneiden hankinnan leasing-sopimuksella sekä operaattorilta vuokratun puhelinpalvelimen osittaisen käyttöoikeuden ja asennukset (ajastuksen ohitukset).

4.1 Tukinaisen toiminnan esittely

Tukinaisen toimintaa esiteltiin vuoden 2008 aikana myös kansainvälisille vierailijoille Oslost, Ruotsista, Kreikasta ja Baltian maista. Tämä osoittaa, että raiskauskriisikeskuksesta ja sen toiminnasta ollaan kiinnostuneita myös kansainvälisellä tasolla.

5. TUKIPALVELUT

Raiskauskriisikeskuksen tukipalveluista vastasi hallinto- ja talouspäällikkö Minnamaria Ahokas, joka on Raiskauskriisikeskus Tukinaisen johtoryhmän jäsen vastuualueenaan talous- ja henkilöstöasiat. Hallinto- ja talouspäällikkö on Tukinainen ry:n nimenkirjoitusoikeus, ja hän toimii myös Tukinainen ry:n työsuojelupäällikkönä. Hän vastaa henkilöstöä koskevasta tietosuojasta ja hoitaa Tukinainen ry:n yhteyksiä viranomaisiin. Toimistos sihteeri vastaa toimiston yleisten ja juoksevien asioiden hoidosta sekä toimiston yleisestä viihtyvyydestä. Toimistos sihteeri toimii tilaisuuksien järjestelijänä. Lisäksi tukipalveluissa toimii osa-aikainen siistiä.

6. HALLINTO

Työnantajana Tukinainen ry on järjestäytynyt Elinkeinoelämän Keskusliittoon (EK), on jäsenenä Sosiaali- ja terveysjärjestöjen Keskusliitossa (STKL), Terveystieteiden tutkimuskeskuksessa (TEKRY) ja Sosiaali- ja terveysalan Yhteistyöjärjestössä (YTY).

Tukinainen ry:n hallitus

Tukinainen ry:n hallitukseen kuuluivat vuonna 2009:

Kevät Nousiainen, akatemiaprofessori, puheenjohtaja
Pirkko Lahti, filosofian lisensiaatti, psykologi
Johanna Niemi, OTT, Helsingin yliopiston dosentti
Pia Puu Oksanen, varapuheenjohtaja, kansalaisjärjestöaktiivi, Tukinainen ry:n perustajajäsen
Taina Riski, YTM
Ursula Vala, oikeuslääketieteen erikoislääkäri

Varajäseninä olivat vuonna 2009:

Katriina Kuusi, LKT, psykiatrian erikoislääkäri
Aili Nenola, professori emerita
Raija-Leena Punamäki, psykologian professori

Johtoryhmä

Johtoryhmään kuuluivat hallinto- ja talouspäällikkö Minnamaria Ahokas, oikeudellisen työn kehittämisspäällikkö Riitta Silver, kriisityön kehittämisspäällikkö Heli Heinjoki ja viestintäpäällikkö Eeva Määttänen. Johtoryhmä valmisteli johtosäännön, taloussäännön ja tilinpidon ohjeistuksen Tukinainen ry:n hallituksen hyväksyttäväksi sekä laati toimintaa koskevan alustavan strategialuonnoksen.

7. TALOUS

Vuodeksi 2009 Tukinainen ry sai Raha-automaattiyhdistys ry:ltä 660.000 euroa yleisavustuksena Raiskauskriisikeskuksen toimintaan. Jyväskylän aluetoimipiste liitettiin osaksi yleisavustusta, joten Helsingin toimipisteen rahoitus pysyi edellisen vuoden tasolla (540.000) samoin kun Jyväskylän aluetoimipisteen rahoitus (120.000). Kunta-avustuksia saatiin 32.100 euroa. Säätiöiltä ei saatu avustuksia ollenkaan. Koulutuksesta, konsultaatiosta ja oikeusavustamisesta saatiin tuottoja euroa. Jäsenmaksu- ja muita tuottoja oli yhteensä. Tukinaisen toimintaa ylläpidetään ja kehitetään tarkennetun toimintasuunnitelman mukaisesti niukalla budjetilla tietoisina siitä, että toiminnan laajentaminen edellyttää lisärahoituksen saamista.

Raha-automaattiyhdistys ry myönsi Tukinainen ry:lle vuodelle 2009 kaksi projektirahoitusta: ”Internet neuvontapalvelun kehittämisprojektin (Nettitukinainen)” jatkorahoitus 65.000 euroa. Uutena projektina aloitti SENJA-projekti, jonka rahoitus oli 100.000 euroa.